

התנועה הקיבוצית, "אחריתה" ספר של י. אוסינזון

השענה הבורגלית: סכסוך מסחרי - הרקע: הופש הבקורת על ההוי הקיבוצי

ארבעת הסיפורים, שהושמטו בד מנו מהמהדורה השניה של "אפי רים כשק". מוסינזון טוען, כי ניחנה לו בזמנו הרשות לפרסם את הסיפורים הללו בכל מקום אחר. אולם כעת עומדת ספרית הפיע-לים על כך, כי רק לה זכות הי-מונופולין לפרסום זה. מוזר ב-מקצת, כי סכסוך מסחרי, שמקורו מו בבית דין, מהווה גורם לעיי-כוב הפצתו של ספר בתחום הי-קיבוצי. אולם סירובו של הקיבוץ המאוחד להפיץ את הספר, מוכיח שאין כאן ענין "טכני".

יגאל מוסינזון

הדרך ליריחו

בשבוע שעבר הופיע בשוק ספרו החדש של מוסינזון "הדרך ליריחו". מחלקת ההפצה של המ"ל, י. טברסקי, שלחה בהתאם לגוהג שלושים טפסים של הספר למחלקת ההפצה של "השומר הי-צעיר" ו"הקיבוץ המאוחד". לתמי-הונו החזיר "השומר הצעיר" את הספרים עוד באותו יום. למחרת הוחזרו גם הספרים שנשלחו ל-"קיבוץ המאוחד".

לשאלתו של י. טברסקי, למה הוחזרו הספרים, לא באה תשיבה בכתב. חייגים יודעי דבר רמזו, כי "הוראה מגבוה" גרמה לצעד הי-בלתי מקובל. אך הטענה הפורמ-לית היתה, כי אי אפשר לקבל את הספרים, כל עוד לא סודר הסכסוך המסחרי בין ספרית הי-פועלים של "השומר הצעיר" וי. טברסקי. בספר החדש פורסמו

בימה. מוסינזון לא רצה בחיקו-נים. בהזנה, שנחתם על ידו עם "הבימה", היה תנאי מפורש, כי הבמאי אינו רשאי לשנות את תוכן דבריו. כאשר שלוח התר-בות של הצבא תבע תיקונים דר-סטיים, הביע מוסינזון את נכונותו לוותר על ההצגה. ורק אחרי שי-דולים רבים הסכים ל"הצגה הי-מתקנת".

מוסינזון פורש

לפני שבועות מספר הופיע בי-שבועון "אשמורת" סיפור של מו-סינזון בשם "אנוש כחציר ימיר". השבועון הוסיף, כי זהו פרק מי-הוך רומן העומד להופיע בקרו-ני פירסום הסיפור עורר התרגשות רבה בין חברי הקיבוץ נען. בו יושב מוסינזון כחבר זה שנים רבות. חברי הקיבוץ טענו, כי מוסינזון מגלה, לפי נקודת ראי-ת סובייקטיבית שלו, מאורעות ש-נתרחשו במשך השנתיים האחר-ונות בתחום הקיבוץ. הם התלו-נו, כי הוא מגיב על מאורעות אלה לא לפי הרגשת הכלל, אלא לפי רגשותיו הוא. הענין הפך לויכוח פומבי סוער. מוסינזון נדרש להפסיק את כתיבת הרומן שלו או לגנוז אותו. לבסוף הח-ליט לעזוב את הקיבוץ ולהתישב עם אשתו כמושבניק בבית שעי-רים שבעמק.

התנועה הקיבוצית הטילה מעין חרם על ספרו של סופר ישראלי צעיר, שיצא בימים אלה לאור ו-הנפגע הוא דוקא איש מבפנים, שהיה מעורה בחיי הקיבוץ - יגאל מוסינזון.

היחסים בין התנועה הקיבוצית לבין הסופר יגאל מוסינזון אינם כשורה זה כבר. הענין התחיל עם פירסום קובץ הסיפורים "אפריים כשק" על ידי הוצאת הספרים של השומר הצעיר. במהדורה השניה הושמטו ארבעה סיפורים. לדעת המוציאים לאור היה בסיפורים אלה משום פגיעה בערכי יסוד ש-עליהם מושתתים חיי הקבוץ. הו-שמעה טענה כי בסיפורים אלה הובלטו תופעות שליליות, שהי-שתיקה יפה להן. היה ביניהם סיפור בשם "כבשים", המתאר, כי צד הצייר-הרועה עמרם לוי בל-אה מלבקש קיצבה מקופת הקי-בוץ, כדי לרכוש צבעים, שמן, ונדים. הזלזול מצד חבריו בשאי-פתו ליצירה אמנותית מעביר או-תו על דעתו עד כדי מכירת כב-שים לערבי מן הכפר הסמוך לשם רכישת כלי היצירה הנחוצים לו. היו ביניהם סיפורים כ"ליל שרב" ו"פולקה", שנגעו בעקרונות מוס-ריים עדינים, שחדרו לתחום של "בינו לבינה", המסעיר לא פעם את הרוהית במשק.

התנועה הקיבוצית לא השלימה עד היום עם תוכן המחזה "בער-בות הנגב" של מוסינזון, שחולל סערה בציבור. התנועה לא השלי-מה ביחוד עם המחזה המתוקן ו-המקוטע, שהועלה על קרשי הי-

חרם

אין ספק, כי לפנינו צורה של חרם מצד התנועה הקיבוצית על ספרו של י. מוסינזון לאחר מה שקרה. באור זה רואה גם הסופר עצמו את הענין. הוא אומר, ש-כל הפרשה נגרמה על רקע אידי-אולוגי גרידא. והוא עומד על זכות האמן להביע השקפותיו בי-אופן חפשי ללא כפיה וללא קבלת הקו הנקבע מלמעלה. כל אמן רש-אי - לפי השקפתו - לתאר את ההוי הקיבוצי באור שלו, בלי כחל ושרק, ובלי התעלמות מצל-לים. פגיעה בזכות זו הביאה לפי-רישת מוסינזון מהקיבוץ נען.

הענין מזכיר במקצת את הסע-רה שקמה אחרי פירסום ספרו של דוד מלץ "מעגלות". גם אז היו שטענו נגד זכותו של מלץ לתאר את ההוי הקיבוצי לפי השקפתו הוא. אולם אז עבר הי-ענין בשלוש, התנועה הקיבוצית השלימה ומלץ נשאר. הפעם קיי-בל הסכסוך בין הקיבוץ והסופר מפנה חריף, וחבל שהדברים יגי-עו לידי כך.